

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gençlerin kent yaşamına dair beklentileri, karşı karşıya kaldıkları sosyal ve ekonomik sorunlar, toplumsal hayata katılım arzuları ve yönetim süreçlerinde söz sahibi olma talepleri, günümüz Türkiye'sinde görmezden gelinemeyecek bir düzeye ulaşmıştır. Bu çok katmanlı tabloyu sağlıklı biçimde analiz edebilmek ve gençliğe yönelik kamu politikalarını eşitlikçi ve kapsayıcı biçimde yeniden inşa edebilmek amacıyla, Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Türkiye, genç ve dinamik nüfusu ile yalnızca demografik açıdan değil, toplumsal ve siyasal dönüşüm kapasitesi açısından da ciddi bir avantaja sahiptir. Ancak bu potansiyel, son yıllarda giderek artan oranda yapısal eşitsizliklerin, umutsuzluğun ve sosyal dışlanmanın gölgesinde erozyona uğramaktadır. Eğitimde fırsat eşitsizliği, işsizlik, güvencesizlik, yönetim süreçlerinden dışlanma ve kent yaşamına ilişkin derinleşen aidiyet kaybı, Türkiye'de gençliğin toplumsal konumunu kırılganlaştırmaktadır.

Bu bağlamda gençliğe dair kamu politikalarının güncel ve veri temelli bir yaklaşımla ele alınması; gençlerin yalnızca sorunlarının tespit edilmesiyle sınırlı kalmayıp, çözüm önerilerinin de gençlerin katılımını esas alan demokratik yöntemlerle oluşturulması artık bir tercih değil, bir zorunluluktur. Çünkü gençlik, yalnızca hizmet sunumunun nesnesi değil; haklarının tanındığı, sesinin duyulduğu, geleceği birlikte inşa eden asli bir kamusal özne olarak tanımlanmalıdır.

Yerel ölçekte örnek bir çalışma olan ve Muğla Planlama Ajansı tarafından yayımlanan "Gençlerin Gözünden Kent ve Gelecek" raporu, gençlerin yaşadıkları kente dair duygu, düşünce ve beklentilerini kapsamlı biçimde ortaya koyarak bu ihtiyaç analizini güçlendirmiştir. Ancak bu raporda ortaya konan tablo, yalnızca Muğla'ya özgü değil, Türkiye genelinde genç kuşağın ruh halini ve toplumsal bağlarını yansıtan daha büyük bir yapısal soruna işaret etmektedir. Gençlerin kent yaşamına, eğitime, istihdama ve sosyal destek sistemlerine ilişkin değerlendirmeleri, ülke genelinde gençlik politikalarının yeniden ve ivedilikle ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, 18-29 yaş arası gençlerin mevcut sorunlarının ve potansiyellerinin bütüncül bir biçimde değerlendirilmesi; sosyal, ekonomik, kültürel ve yönetsimsel kırılganlıkların araştırılması ve çözüm üretici politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması büyük önem arz etmektedir.

Süreyya Öneş Derici
Muğla Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de gençler her geçen gün daha görünür hale gelen bir gelecek krizinin tam ortasında yer almaktadır. Eğitimden istihdama, psikolojik destekten sosyal hayata katılıma kadar pek çok alanda sistemli eşitsizliklerle karşı karşıya kalan genç kuşak, yalnızca bugünün zorluklarını değil, aynı zamanda yarının belirsizliğini de sırtında taşımaktadır. Son yıllarda giderek daha çok genç bireyin mutsuzluk, umutsuzluk ve aidiyetsizlik hissiyle; yaşadığı kentten, hatta ülkeden kopma arzusu taşıdığı somut verilerle ortaya konmaktadır.

Muğla Planlama Ajansı tarafından 2025 yılında yayımlanan “Gençlerin Gözünden Kent ve Gelecek” başlıklı saha araştırması, 18-29 yaş arası gençlerle yapılan kapsamlı görüşmeler ışığında bu gerçekliğin altını çizmektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısı kendisini mutsuz, %60’ı umutsuz hissettiğini belirtmiş; %59’u psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğunu ifade etmiş ancak yalnızca %22’si bu desteğe erişebilmiştir. Sosyal, kültürel ve kamusal alanlara katılım düzeyi ise ağırlıklı olarak ekonomik yetersizlik, erişim sorunları ve hizmet eksikliği gibi nedenlerle oldukça sınırlı kalmıştır.

Eğitim sistemine ilişkin algılar, fırsat eşitsizliği, uygulamalı eğitimin yetersizliği ve siyasallaşma gibi yapısal sorunlara işaret ederken; istihdam alanında ise gençler en büyük engel olarak liyakatsiz ve düşük ücretli, güvencesiz iş koşullarını görmekte-dirler. Gençlerin %42’si yaşadığı kentten ayrılmak, yaklaşık yarısı ise yurt dışında yaşamak istediğini beyan etmiştir. Bu tablo, yalnızca bireysel bir memnuniyetsizlik değil, toplumsal bağların çözülmeye yüz tuttuğu, umut eksikli bir gelecek tahayyülünün yerini umutsuzluğa bırakmıştır.

Bütün bu veriler, gençliğe dair mevcut kamu politikalarının parçalı, tepkisel ve çoğu zaman dışlayıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye’de gençliği yalnızca ekonomik kalkınmanın nesnesi olarak değil; eşit haklara sahip, demokratik katılımı talep eden, geleceği birlikte inşa etmek isteyen bir özne olarak tanımak gerekmektedir. Bu da ancak gençliğin çok katmanlı sorunlarını görünür kılan, eşitlikçi ve hak temelli bir bakış açısıyla geliştirilecek bütüncül politikalarla mümkündür.

Süleyman Üçüncü	İstanbul Mu	
Mehmet Tenal	Sakarya Mu.	
A. Sibel Yarıkmaz	İstanbul	
Burhaneddin Bulut	Adana	
Serpin Tenal	Diğ Mu	
HAZ KARASU	Sivas Mu	
FERİT ARACI	DENİZLİ M.	
Kayhan Pala	Bursa	
Ali CİLER	Kocaeli	
Ümit Özbek	İzmir	
Cemal ÖZCAN	Muğla	
Namık TAN	İstanbul	
Hikmet Yılmaz Hacı	İsparta	
Hasan Öztürk	Bursa	
Gökçe ÖZCAN	İzmir	
Cumhur Uzun	Uşak	
Sibel SÜKUT	Tokel	
Tahir ÖZCAN	DÜZCE	
Seyit TORUN	ORDU	
Ahmet KARUT	Adana	
A. Tuncay ÖZCAN	İzmir	

